

DEMOKRACIJA

Mnenje, da se vojno zaključí z mirno pogodbo je prav tako zastarelo kot mnenje, da vojne pričenejo z vojno napovedjo.

PAUL HENRI SPAAK

Leto XIII. - Štev. 8

Trst - Gorica, 15. aprila 1959

Izhaja 1. in 15. v mesecu

Atlanski pakt - ščit miru *Nauk iz Tibeta*

Napadajo ga samo tisti, katerim je na poti

Deset let je odkar uživa Evropa sorazmerno mir in je obenem edino večje področje ob sovjetskih mejah, na katerem v tem času ni prišlo do ozemelskih razširjenj rdečega imperija, ki ima svoje središče v Moskvi. Drugod je bilo sprememb več kot dovolj. Na Blížnjem in Srednjem vzhodu se vrstijo prekucija za prekucijo, na Daljnem vzhodu je bilo v tem desetletju vključeno v komunistični blok ogromno kitajsko ozemlje s svojimi več kot 500 milijoni prebivalcev. Imeli smo korejsko vojno, komunizirana je bila severna polovica Vietnama, prav te dni smo sodoživljali naknadno žaložiro v Tibetu.

Pred desetimi leti je tudi Evropi pretela nevarnost podobno razburkanosti let. Zmagovitim zahodnim vladam se je po drugi svetovni vojni mudilo odpuščati svoje vojake, njihovim družinam in oslabilim Evropi se je Zahod znašel takorekoč praznih rok pred sovjetsko močjo, ki namesto ni demobilizirala s takšno naglico. Nasprotno, vse okolščine so kazale, da je odločna izkoristiti nastalo neravnovesje do skrajnosti v svojo korist. Ne oziraje se na prevzete obveze so Sovjeti uvedli na Poljskem, Ogrskem, v Rumuniji, Bolgariji in Albaniji komunistične režime. Ni bilo sledu o političnih svobodah. Vsi zahodni protesti so bili bob ob steno. V Grčiji so netili državljansko vojno. Leto 1948 je sledil državni udar na Češkoslovaškem, kmalu nato pa zopet nad Berlinom. Na dlani je bilo, da bo sovjetski valjar nadaljeval svoje uničujoče napredovanje proti zahodu, če se mu prizadete ne postavijo učinkovito v bran. Češkoslovaški primer je pokazal, da pri tem kaj malo velja volja posamezne države, ki hoče ohraniti svojo demokracijo in neodvisnost, če ne stoji za to voljo tudi vojaška moč, pred katero se mora napadalec premisliti. V nastalih okolščinah je bilo nemogoče misliti, da bi katerakoli zahodna evropska država lahko učinkovito branila za svoj račun samo svoj lastni hišni prag. Sovjetska premoč je bila prevelika, volja za nadaljevanje zavojevanja očitna in Zahodu ni preostalo drugega kot da poveča svoje sile.

To se je zgodilo v edinstveni obliki 4. aprila leta 1949, ko je bila z Atlantskim paktom ustanovljena Severnoatlantska organizacija, ki jo v splošnem bolj poznamo pod kraticami njenega naziva kot »NATO«. Z njo so Združene države Amerike, Velika Britanija, Kanada, Francija, Italija, Islandija, Norveška, Danska, Nizozemska, Belgija, Luksemburg in Portugalska sklenile, da ustanovijo obrambno organizacijo, ki bo smatrala napad proti katerikoli članici za napad proti vsem in bo temu primerno tudi nastopila. Podpisnice so se nadalje obvezale, da bodo mednarodne spore razen če bi bile napadene reševale na miren način v skladu s listino Združenih narodov. Objubile so si, da bodo sodelovale tudi na gospodarskem, socialnem in kulturnem področju. Leta 1952 sta se prvih dvanajstih podpisnicam pogodbe pridružili Grčija in Turčija, leta 1954 pa še Zahodna Nemčija. Tako ima NATO danes 15 članic, povezuje države, ki štejejo 450 milijonov prebivalcev in imajo pod orožjem 5.500.000 milijonov mož. Od tega je 46 divizij pod neposrednim skupnim atlantskim poveljstvom in so nastanjene v enem izmed treh glavnih operativnih področij, od katerih ima vsako svoj glavni stan, suhozemne, zračne in pomorske sile.

Sele po sklenitvi Atlantskega pakta, ki je jasno proglasil, da mora vsako nasilno spreminjanje obstoječega stanja v Evropi računati z združeno reakcijo ne samo evropskih celinskih držav, temveč tudi ZDA, Velike Britanije in Kanade, je po Evropi zavlečen občutek sorazmerne varnosti. Nova obrambna zveza je bila že od svojih ustanovitvi, in je toliko bolj še danes, tako močna, da si Sovjeti v Evropi niso mogli več privoščiti samovoljnih akcij.

Ce je torej Evropa preživela preteklih deset let v miru in če se je lahko tako učinkovito predala delu gospodarske obnove in izpopolnjevanja, potem je to v največji meri prav zasloga Atlantske organizacije. Brez tega obrambnega štita bi evropski narodi ne mogli osredotočiti svojih naporov na redno delo in mnogo njihove energije bi bilo razpršene v raznih krizah.

Zato je ves svobodni svet te dni upravičeno proslavljal desetletnico obstoja te svoje obrambne ustanove. Če upoštevamo vse to, bomo tudi pravilno ocenili tiste, ki napadajo Atlantsko organizacijo. Če pogledamo kdo so njihovi glasniki, bomo vedno odkrili, da so to predstavniki in zastopniki tistih, katerim je ta zveza prekrižala račune. Sovjeti, njihovi sateliti in komunistične partije vseh dežel so glavni nasprotniki Atlantske zveze. Pri tem pa sami seveda pozabljajo, da so pravzaprav oni povzročili, da se je rodila. Brez njihovega ogrožanja drugih narodov, brez njihovega gaženja prevzetih obveznosti, brez komunističnega zasuženja držav vzhodne in deloma srednje Evrope, bi te zveze ne bilo. Zato je vse njihovo vpitje

podobno ravnanju zlikovca, ki beži pred stražnikom in se skuša rešiti s tem, da kriči »Primite tatule!

Razlogi, ki so dovedli do ustanovitve Atlantske organizacije so danes prav tako aktualni kot so bili pred desetimi leti. Dogodki v Tibetu, kriza berlinskega in nerešeno nemško vprašanje, vrenje na Blížnjem in Srednjem vzhodu, da sploh ne omenjamo številnih drugih problemov ne dovoljujejo svobodnim narodom, da bi popustili v skrbi za svojo skupno varnost in učinkovito skupno zastopanje svojih življenjskih koristi. Vsako popuščanje v teh naporih ali nesloga bi bila lahko vir nepopravljive nesreče.

V kolikor pa zadeva sodelovanje na drugih, nevojaških in nediplomatskih področjih, moramo upoštevati, da znanstveni in tehnični razvoj vsak dan bolj zahteva čim večjo skupnost, ki bodo edine lahko uspešno izpopolnjevale, uresničevale in v splošno korist izkoriščale njune dosežke. Kakor na političnem in vojaškem, tako ima Atlantska organizacija tudi na teh pripravih pred seboj še velike naloge.

Pri tako obsebnem delu, pri katerem se srečujejo zastopniki tolikih narodov in se prepletajo najrazličnejši interesi, ne sme nikogar čuditi, da se včasih pojavljajo različna mnenja o najprimernejši poti, ki vodi do enega ali drugega cilja. Nekaj

takega se dogaja danes okrog berlinskega in nemškega vprašanja. Britanci so n. pr. pripravljeno popustiti Sovjetom nekaj več kot Američani. Francozi in Nemci pa zopet še manj kot Američanci.

Zivljenjska korist pa nalaga vsem, da se končno le zedinijo za neko skupno linijo in prepričani smo, da bodo to tudi storili.

37. Milanski velesojem

12. aprila so odprli milanski velesojem, ki je največja vsakoletna manifestacija italijanskega gospodarstva. Na njem razstavlja svoje proizvode 54 držav in ozelemelj, vseh razstavljavec pa je nad 13.000. Primerno je zastopana tudi Jugoslavija. Eno največjih privlačnosti letošnjega velesoja je jedrski sektor, ki obsega površino 6.200 kvadratnih metrov. Tam vidimo modele reaktorjev, atomskih naprav in jedrskih termičnih central, ki jih razstavljajo tvrdke in ustanove najnaprednejših držav na tem področju tehnike. V okviru velesoja se vršijo tudi letos številna zborovanja in sestanki.

Milanski velesojem postaja na ta način velika mednarodna gospodarska ustanova, ki razkazuje svetu napredek in zmogljivosti italijanskega gospodarstva.

Dogodki po svetu

lidarnosti. Naj bi to bil opomin vsem, ki si glede tega še vedno delajo vazne utvare!

JEDRSKA PODMORNICA ZDA »SKATE« ki je drugi preplula pod ledom Severni tečaj, na katerem je celo prebila ledeno skorjo in se je dvignila na površje, se je 7. tm vrnila v oporišče Gronton. 494 km dolgo pot je preplula v 12 dneh. Najvažnejši uspeh tega potovanja je, da so proučili led na Severnem tečaju v zimskem času. Temperature, ki so jih izmerili okrog Severnega tečaja, so se sukale med 30-40 stopinj pod ničlo.

SKUPINE KURDOV, ki potujejo na sovjetski ladaj proti Iraku, so vir nasprotujočih si vesti. Moskva trdi, da gre za ljudi, ki so se leta 1947. zatekli pred nasiljem takratnih iraških oblasti na sovjetsko ozemlje, kjer so nato živeli kot politični begunci. Drugi pa vedo povedati, da gre za izolane komunistične propagandiste obeh spolov in celo oborožene moške, ki jih Sovjetska zveza pošilja v Irak, da bi okreplila svoje tamkajšnje postojanke.

Vsekakor si je težko predstavljati, da bi Sovjetska zveza v tem trenutku pošljala v Irak ljudi, o katerih bi ne bila sigurna, da bodo podprli njena stremjenja. Tako se okrog iraškega diktatorja Kasema vedno bolj stiska komunistični obroč. Zahtevam komunistične partije Iraka je ugodil že v veliki meri: izstopil je iz bagdadskega pakta, praktično je preknil stike z Naserjevo Združeno arabsko republiko, komunistično navdignjenim ljudskim organizacijam je objavil orožje. Zaenkrat pa še ni potrdil smrtnih obsodb, ki so bile izrečene nad naserjevcem Arefom in nekaterimi vidnimi predstavniki starega režima. Najbrže čuti, da bi z njihovo krvjo podrl še zadnje mostove, ki mu bodo, morda že v kratkem potrebni za umik iz nevarnega komunističnega precepa, katelega mu nastablajo komunisti. Sicer pa, ali se ne bo morda zavedel, ko bo že prepozno?

SPREJEM NA UNIVERZO bodo v Sovjetski zvezi urejali novi predpisi. Prednost za vpis bodo imeli študentje, ki so najmanj dve leti praktično delali v stroki, ki jo nameravajo študirati. Na vseh univerzah bo od planiranega števila sprejetih najmanj ena petina odličnih absolventov srednjih šol in drugih, ki nimajo prakse. Slednji bodo morali opraviti poseben sprejemni izpit. Za udobno rešitev prošnje za vpis na univerzo pa bodo, kakor že doslej, odločilna priporočila raznih družbenih (veči: komunističnih) organizacij, industrijskih podjetij, ustanov ali kolhozov.

DVOJEZICNOST NA KOROSKEM je po najnovjšem zakonu zaenkrat omejena na sodne okraje Zelezna Kaplja, Pliberk in Borovlje, to je samo na eno četrtno ozemlje, na katerem živi v Avstriji slovenska manjšina. Pri tem je slovenščina dopuščena le na okrajnih, ne pa na višjih sodiščih. Vedeti je treba, da rešujejo okrajna sodišča lahko le civilne primere, pri katerih vrednost ne presega 8000 šilingov (ca. 200.000 lir), ali pa kazenske primere do vrednosti 1.500 šilingov (ca. 37.000 lir). Tudi na teh sodiščih pa ni slovenščina enakopravna nemščini, ni službeni jezik, temveč samo drugi uradni jezik. Sodužniku ni treba da bi znal slovenski, tudi zapisnikarju ne. Prvi se lahko poslužuje tolmača,

Sredi preteklega meseca je v Tibetu začelo dejanje, v katerem je tragedija tamkajšnjega ljudstva dosegla svoj višek. Narod pastirjev in kmetov, ki šteje da ali ne 1 milijon duš, je segel po orožju in vstal, da obrani svojo svobodo in izročila pred kitajskimi zavojevalci. V noči 17. marca je 23 letni Dalaj Lama, duhovni in verski poglavar Tibetancev, zapustil svojo palačo v Lasi. V spremstvu okrog osemdesetih duhovnih sobratov in članov svoje vlade se je podal na tvegano pot, da se po težko prehodnem ozemlju prebije do skoro 500 km oddaljene indijske meje, ki jo je prve dni aprila srečno prekorčal.

Vse od leta 1950, ko so kitajski komunisti priključili Tibet h kitajski republiki, je Dalaj Lama vztrajal v domovini. Sredi svojih ljudi se je trudil, da bi z osebnim ugledom, žrtvami in tveganjem pripomogel k ohranitvi objubljenih delne svobode in notranje avtonomije deželi, kateri je naceloval.

S pogodbo, ki jo je podpisal po kitajskem vdoru leta 1950., so si namreč Kitajci izgovorili samo, da bodo zastopali Tibet napram zunanjemu svetu in ga branili, medtem ko so se obvezali, da bodo spoštovali delžno samoupravo in položaj Dalaj Lama. Svoje objube pa niso držali. V Tibet so pošiljali vedno več vojaštva, katerega število je že pred nemiri doseglo nad 300.000 mož. Omejevali so pristojnost tibetanskih oblasti, zaželi so rušiti vero, vzgajati ljudi in mladino v komunističnem duhu. Po komunističnem vzorcu so nasilno ustanavljali komune, ki jih domače

drugi pa prevajalca, ki naknadno prevede nemško napisani zapisnik še v slovenščino. Zemljiške knjige se vodi samo v nemščini in slovenske knjigbe se obravnava samo tedaj, če vsebujejo osnovne podatke tudi v nemščini.

Priznanje, ki ga je dosegla slovenščina na Koroskem, je torej izredno skromno.

POVISEK DRŽAVNIH USLUZBENCEM, ki ga ponuja Segnjena vlada se je zelo približal zahtevi sindikalnih predstavnikov. Z 72 milijard, kolikor jih je bil pripravljen dati državnim uslužbencem Fanjani, je Segnjena vlada prišla na 90 milijard. Po tej ponudbi bi se mesečni dohodi povprečne družine državnega uslužbenca, ki šteje poleg žene in moža še dva otroka, od katerih ima eden nad 14 let, povečali za 6.900 lir, medtem ko zahteva sindikat državnih uslužbencev povisek 7.800 lir. Stevilki sta se na osnovi dosedanjih pogajanj že tako zblžili, da lahko upamo, da bo boleče vprašanje primernejšega plačevanja državnih uslužbencev rešeno s sporazumom, kakor mora to biti v demokratični in socialno urejeni državi.

MARSAL MONTGOMERY, junak iz El Alameina, se je na svojo roko povabil v Moskvo. Odpravlja se v Sovjetsko zvezo, da bi osebno prispeval k zmanjšanju mednarodne napetosti, ki je po njegovem »prevelika«.

Angleži, ki imajo s politizirajočimi generali slabe izkušnje, niso nad njegovo odločitvijo prav nič navdušeni. »News Chronicle« je kar odkrito napisal, da »Montgomery ni primeren človek in da si ni izbral pravega trenutka«, »Daily Herald« pa meni, da »Montgomery ne slovi ravno po svoji taktičnosti. V Kremlju so seveda radi sprejeli Montgomeryjevo ponudbo, ker upajo, da bodo tega srboritega moža, ki se s svojimi spomini dvignil že toliko neljubega prahu, na eden ali drugi način izkoristili za spodkopavanje zahodne odpornosti, rahljanje vzajemnosti ali za uspavanje demokratičnih držav.

Britanci, ki se kljub temu tolažijo, da stari vseokrog zaslužni ter priljubljeni Monty ne bo veliko koristil, pa tudi ne škodil, so si mislili, da je bolje, če mu pred odhodom temeljito razložijo kako stoji stvar. »Ce že gre, potem naj bo obveščena sta dejala ministrski predsednik in zunanji minister Njenega britanskega Velikanstva, ki sta imela z Montyjem daljši razgovor. Zdjaj pa je na Montyju, da ju ne razočara in ne prispeva k podiranju britanskih upov.

JUGOSLOVANSKO-ITALIJSKA KOMISIJA za uveljavljanje Videmskega sporazuma iz avgusta 1. 1955 se je sešla v Vidmu na svoje osmo redno zasedanje. Pričakujejo, da bodo na tem zasedanju poenostavili prekomerni promet motornih vozil. Za ista naj bi v bodoče ne bilo treba več imeti triptika ali carneta, tako kot ga že doslej niso rabili vozači, ki so potovali v Jugoslavijo s potnim listom. Nove olajšave pričakujejo lahko tudi v osebnem prometu. Predlog je, da naj bi bilo v bodoče dovoljeno, da se posameznik lahko vrača čez drugi blok, ne pa samo čez tistega, preko katerega se je podal v sosedno državo. Jugoslovani so nadalje že nekajkrat predlagali, da naj bi razširili obojni pas, ki ga ljudje lahko obiščejo z obojnimi propustnicami. Zdjaj je to zamisel podprl celo italijanski Osvobodilni odbor za Istro, ki priznava veliko koristnost videmskega sporazuma. Zato je verjetno, da bodo na sedanjem videmskem zasedanju mešane komisije sprejele prve sklepe za uresničenje tega načrta.

prebivalstvo ni hotelo. V Tibet so množično naseljevali Kitajce.

V deželi je vrelo nezadovoljstvo. Komunisti je pravzaprav nikdar niso imeli v popolni oblasti. Bili so samo gospodarji glavnih središč. V bolj odročnih pokrajinah so se večale vrste vstajnikov, ki niso dovoljevali, da bi jim tujec določal način življenja in krojil pravico. Zaradi vedno večje kitajske oblasti so je položaj postal vedno bolj napet, nezadovoljevežev je bilo vedno več in kitajski komunisti so sklenili, da napravijo temu hiter in radikalni konec. Sklenili so, da se poslužijo starega pravila »Udari pastirja in čreda se bo razkropila«. Kolikor se doslej ve, so povabili Dalaj Lamo naj pride brez spremstva na kitajsko vojaško poveljstvo, kjer bi ga prijel, ga prisilili, da postane njihov slepo orodje ali pa si ga spravili izpod nog. Vse kaže, da se je to izvedlo. Upor, ki je že tlel na mnogih koncih se je spremenil v splošni požar. Dalaj Lama, ki so ga hoteli dobiti, se je rešil. A za kakšne žrtve!

Kitajski komunisti, ki so doslej vedno trdili, da nastopajo samo kot osvoboditelji azijskih narodov izpod imperialističnega jarma, pa so takop pokazali svoj pravi obraz. Na hitro so poslali v Tibet še novo vojaštvo, proti svobodoljubnemu ljudstvu pa so nastopili z vsi krutostjo, ki presega to, kar se je pred nepolnimi tremi leti dogajalo na Madžarskem. V sami prestolnici je bilo toliko mrtvih, da jih sploh niso pokopali, temveč so jih polili z benzinom in zažgali. Kaj počenjajo po vaseh, v katerih se jim je treba še manj bati, da bi vest o represalijah prodira v svet, si lahko mislimo.

Nekje, samo bolj daleč od nas, zato morda za Evropo manj občuteno, se je v drugi izdaji ponovila madžarska tragedija, žaložira majhnega naroda, ki si je upal zaslaniti, da si z lastnimi silami lahko reši ali celo zopet pribori na papirju in z veljavimi pogodbami priznano svobodo. Svetu in sosedom je od presenečenja zastal dih. Od povsod so mu navdušeno zaploskali, toda od nikoder ni bilo niti sence tiste materialne pomoči, ki bi edina lahko omogočila enomilijonkemu tibetanskemu Davidu da uveljavi svojo pravico v sporu z več stot milijonskim kitajskim Goljatom. Edina bližnja svobodna država Indija je dala prednost skrbi za lasten mir in dobre odnose z rdečo Kitajsko. Nudi sicer politično zatočišče Dalaj Lama, katerega pa istočasno onemogoča da bi imel proste stike s svetom in novinarji. Nehru je izjavil, da bo Indija sprejela tudi še kakšne druge politične begunce, vendar pa ne vseh in da bo vsak primer proučila posebej. Tako se morajo Tibetanci tudi glede tega zadovoljiti z manjšim odzivom kot so ga bili deležni madžarski vstajniki in evropskih držav. V še večji meri bodo morali nositi grenkoba suženjstva in poraza samo na lastnih ramah.

Je torej njihova žrtev zaman in njihov podvig norost?

Kitajskim oboroženim silam samim prav gotovo ne bodo kos. Toda vrednost njihove vstaje ni v dosegi lastnih neposrednih ciljev. Kakor je Češkoslovaška svoječasno s svojim primerom opozorila Evropo na dejanske smote komunistov, kakor je Madžarska kmalu po Zenevi v vsej goloti pokazala kakšna je usoda in kako veliko je nezadovoljstvo evropskih narodov pod komunistično diktaturo, tako je zdaj Tibet razkrinkal komunistične težnje in dvoilnost pred azijskimi narodi. Indija, ki je eden glanih stebrov tamkajšnjih nevtralcev, je že zaprepađena ugotvila, da bo morala revidirati svoje poglede. Rdeča Kitajska ni tak angeleček kot se je prikazovala, odkrila je svoj imperialistični obraz. Trdno hoče stati na sami indijski meji. V Pekingu so se že pojavile geografske karte, na katerih so obdne indijske kneževine Nepal, Butan itd. vrisane kot kitajsko ozemlje. Nevarnost je torej že pred njimi vrati!

Zavest o tem je prišla že do javnega izraza. Nehrujeva več kot upravičena opozornost je v sami Indiji izzvala val ogorčenih protestov. Azijcem postaja jasno, da predstavljata Peking in Moskva danes za njihovo svobodo večjo nevarnost kot pa umirajoči kolonializem zahodnih sil. Le ta se umika sam od sebe, oni drugi pa se širi. In kakor je bil Arabcem potreben iraški primer, da so spoznali kako je s komunisti in so začeli iz tega izvajati nujne zaključke, tako bo komunistično nasilje nad Tibetom odprlo oči še tistem Azijcem, ki sta jih Maocentung in Cuen-laj doslej zlasti tako spretno uspavali v lahkoverni sen.

V tem je glavni pomen tibetanske žrtve in njena velika vrednost. Zato ni bila doprinešena zaman. Takšni dogodki so vedno bili in bodo glavni svetilniki, ki kažejo skodi zgodovino pot iz suženjstva v svobodo, svobodne pa opozarjajo na ne-nevarnost in posledice njene izgube.

Kitajska se izgovarja, da vnaša med še srednjeveško živeče Tibetance gospodarski in družabni napredek. Toda pravi napredek pozna druga pota, ki niso isto- vetna z krvjo in podjarmljenjem.

VESTI z GORIŠKEGA

Žalostno in neprepričljivo opravičevanje slovenskih akademikov

V »Primorskem dnevniku« št. 81 od 4. t.m. sembral članek pod naslovom »Odgovor slovenskih akademikov Demokraciji in Katoliškemu glasu«. Misli sem da najdem kaj novega, tehtnega in prepričljivega v zadevi zadnjih volitev na tržaški univerzi, saj sem takoj že iz samega naslova razumel, da gre za tak predmet. Pa sem se motil, ker sem zopet nalezl na stari že stokrat obrabljeni žargon marksističnih dialektikov, ki bi, v zadržki pred neizpitenim zrcalno resnico in je-kleno logiko radi sebe opravičili, javnosti pa ponudili motno vodo za pristno slovensko vino.

Sledil sem skoz in skoz zadevo volitev na univerzi. Že ko so se pojavili prvi medli glasovi o skupnem nastopu vseh visokošolcev, ki jih je rodila slovenska mati, sem podvomil v končno tako odločitev. V dnu srca sem pa vendarle gojil iskrico dobrega upa v tak pojav, ki bi vsakega resnično pristnega in poštenega Slovenca globoko razveselil. Razočaranje ni umanjalo niti topot, saj so tisti, ki se v »Primorskem dnevniku« opravičujejo, prejeli ukaz od zgoraj, da morajo na volitve samo z listo socialistov in komunistov. To je, dragi visokošolci, edina resnica v tem žalostnem pranju. Drugače pa biti ni moglo, kajti italijanska socialistična stranka zahteva strogo pokorščino svojih članov, prav tako kakor nje v mnogem sorodna komunistična italijanska partija. In med člani goriške PSI pa sta tudi gg. Sanzin in Rebec. Zato je nesmiselno verjeti, ali tudi samo misliti, da bi šla s slovensko, ali na slovensko visokošolsko listo. To njuno članstvo nam je znano iz samih ust italijanskih socialistov. Če ni tako, pa prosimo za pojasnilo!

Pojasnila z zanikanjem ne more biti, ker je vsem znano, da so se titovci predali te italijanski socialistični stranki. Morda bo gg. Rebec trdil, da ni titovec, frontaš, in podobno, toda član PSI nam dobri viri zatrjujejo da je in iz vsega njegovega slovenski visokošolski listi nasprotnega zadržanja izhaja, da je tam.

Ne zagrési seveda kaznivega dejanja, kdor se vpiše v tujo, neslovensko stranko. Slovenci pa smo upravičeni potegniti debelo črto čez slovenstvo takega in zavrniti vse njegove trditve, da je, da misli in da deluje slovenski. Ne da bi se ball česa hudega, ampak zato, ker želimo ostati pristni Slovenci. To pravico nam dajeta Bog in državni zakon.

Pa zakaj ne bi slovenski socialisti ustanovili raje svoje slovensko socialistično samostojno skupino, da jim ni treba v tujo stranko?

Ne gre za to, koliko glasov je dobila lista »Adria« in koliko Sanzin. Dejstvo je, da je »Adria« zbrala 74 pristnih slovenskih glasov, proti katerim niso mogli nič niti burja fašistov niti ona socialistov in komunistov, medtem ko so socialisti Sanzin in njegovi prijatelji potegnili z italijanskimi socialisti in komunisti in jim dali vse svoje glasove. Koliko jih je bilo njma pomena, ker gre samo zato, da jih nima oddali slovenski listi in stvari, ampak tujim listam, ki nimajo s slovenstvom nič opraviti. Vse te glasove štejejo Italijani za svoje. Slovenci pa prav gotovo ne za slovenske.

Sele proti koncu volilne bitke se je »Primorski dnevnik« v svoji zadričnosti proti slovenski listi nekoliko ukrotil; morda zato ker je njegovo goriško uredništvo razumelo, da bo ta lista zmagala, ali pa morda zato, ker je sprevidelo, da so napadi iz perasa znanih slovenskih odpadnikov le preveč protislovnii in strupeni.

V tej bitki je zmagala »Adria«, in nihče drugi. Lista »Adria« ni računala »na najmanj sto glasov«. To so si dopisniki »Primorskega dnevnika« zdaj izmislili, da spodijo od sebe resnico in sramoto, »Adria« je računala na vsaj enega izvoljenega kandidata in zaenkrat nič več.

Demokratični slovenski visokošolci, to je vrabcem na stehi znano, niso pri lanskih majske volitvah prav nič podprli Krščansko demokracijo, zato se niso svojem slovenstvu v ničemer izneverili. Kdor trdi nasprotno, je v slabi veri.

Krščansko demokracijo je sklenil podpreti zbor volilcev goriške Slovenske demokratske zveze in v proglasu, ki je bil v zvezi s tem objavljen, so jasno zapisani razlogi za tako odločitev. Slovenska demokratska zveza pa je ostala zvesta svoji politični samostojnosti in sama vodi, brani in zagovarja koristi slovenskega ljudstva. Podpreti kako tujo listo v okoliščinah, kakor jih je zbor volilcev SDZ objasnil, ni niti narodno izdajstvo niti narodno odpadništvo. Svojo lastno samostojno slovensko politično organizacijo razpustiti in prestopiti v tujo, italijansko stranko, kakor so to storili titovci in nekateri njihovi sopotniki, pa pomeni misliti, delati in v vsem pokoriti se, kakor pravila in vodstvo te stranke zahtevajo. Pomeni odpovedati se pristnemu slovenskemu samostojnemu življenju ter delati za korist tuje stranke. Razlika je, in še kako velika!

Ravno tako ni namestu očitane denuncianstva tistemu, ki je v Demokraciji od 15. marca pisal o profesorjih na slovenskih solah in podvomil, da morejo biti dobri slovenski vzgojitelji naše mladine, ko pa so tako vneto bili proti listi slovenskih visokošolcev. Ne, tovariši italijanski socialisti, ali njih sopotniki ki tako pišete v »Primorskem dnevniku«, denuncianstva v tistem članku ne najdete, in ste si ga iz-

mislili, ker vas morda očiitek odtegnitve le nekoliko peče in boli.

Pač pa je denuncianstvo v tistem, kar je »Primorski dnevnik« vsal o čz. Prešernu. Vidite torej kako krepko ste z očitkom denuncianstva zašli. Sicer pa zadeva čz. Prešerna nima kaj opraviti z volitvami na univerzi in jo nosijo na dan, ker nimajo drugih argumentov.

In končno še nekaj o blatenju in sramotanju Jugoslavije. Nobeden od zavednih slovenskih demokratov in od dveh listov, kakor sta Demokracija in Katoliški glas, ni blatil in sramotil Jugoslavije. Vsi, in je to živa resnica, se znašajo nad tunkaj vladajočim diktatorskim komunističnim režimom, ki tepta vse svobodične in vse človečanske pravice. To je dolžnost vsakega človeka, ki ni hlapec kakli diktatorski stranki in ideologiji, ali celo tuji, neslovenski stranki. Pa še to smo slišali iz ust titovskih visokošolcev in sopotnikov ob času volilne borbe: »Če bi si italijanski dijaki na ljubljanski univerzi, če bi tam bili, postavili svojo volilno listo, bi jih mi s brcami zapodili!«

To seveda ni niti demokratično niti ne slovensko, ker imajo slovenski demokrati hvala Boga drugo olko in omčko!

Slovenska javnost pa mora vedeti, da so ljubljanski visokošolci s srcom spremljali boj svojih sovrstnikov tržaške liste »Adria« in bili veselii njene zmagae!

Slovenski visokošolci spadajo v slovenske organizacije in stranke. Oni se morajo vzgajati le v teh organizacijah, se morajo vzgajati le v teh organizacijah, če hočejo, kar si narod srčno želi, postati pošteni slovenski izobraženci in voditelji našega ljudstva.

Zakaj zahajati v tuje organizacije in stranke, ko smo tako zelo potrebni svojih pristno slovenskih in samostojnih razumnikov, kar nam tudi sama državna ustava dovoljuje.

Nazaj v vrste slovenskih organizacij in in strank, dragi vsi, ki ste krenili na stranpot in narodu hrbet obrnili.

»Nečednega načina volilne borbe za akademsko predstavništvo« pri visokošolskih listih »Adria« ni bilo. Tako podtikanje bi si nepodpisani pisci članka v »Primorskem dnevniku« raje prihranili zase. Naj prečitajo samo članke, ki jih je takrat »Primorski« objavljal na račun Adriašev. Kljub vsemu menimo, da je bolj koristna sprava, kot pa trenja. Spravo želi naš narod, ki mnogo upa od naše mladine. Zato naj se vsi, ki čutiijo z narodom za narod, na temelju slovenskih pravic in ne tujih strank in njih programov, povrnejo domov med Slovence, in ne zapravljajo sebe in slovenske stvari po tujih strankah in logih.

Očitki klerikalizma, kjer ga ni in ponašanje z laicismom, kjer gre za komuniste, ne drži. Taki očitki in tako ponašanje so dokaz zadrege in priča odpora do Slovencev, ki laicisti niso. Laicismom, v strogem pomenu besede, pa je danes doma le pri komunistih, ki so strogi materialisti in ateisti, medtem ko druge stranke dovoljujejo tudi versko udeleževanje svojih članov. Starešina

Čg. Mazora zopet na Travniku

Goriški slovenski verniki smo z veseljem pozdravili povratek čg. Mazora v cerkev sv. Ignacija na Travniku. Kakor znano je bil g. kaplan Mazora lansko jesen nepričakovano poslan v Podgorje, namdomošči g. Spacapanu, ki je odšel na bolniški dopust. Slovenski listi so o dogodku mnogo pisali, ker se je bilo bati, da je šlo za stalno in krivično prestestitev. V nedeljo 5. t.m. je g. Mazora že maševal in pridlical v cerkvi na Travniku, ki nas je zelo razveselil in želimo, da ostane vedno pri nas.

Potrditev občinskega proračuna

Pretekli in predpretekli teden je goriški občinski svet posvetil štiri dolge seje proračunu za tekoče leto 1959. Proračun izkazuje ravnovesje med dohodki in izdatki, in sicer 905.695.000 lir izdatkov ter prav toliko dohodkov. Za kritije izdatkov je odbor sklenil postaviti izredne doklade na zemljišča, na zemljišče dohodke in na davek na potrošnju in tudi na nekatere predmete, ki spadajo v prosti pas. Te doklade so edini predmet kritiziranja s strani opozicijskih svetovalcev, ki morajo disciplinsko ubogati svoje stranke namesto, da jim bile najprej pri srcu potrebe občinarjev. Samo po sebi je razumljivo, da so pritožbe zaradi doklad precej jalove in phekhe, pač samo izgovor za glas proti sprejemu proračuna.

Vseh starih sej so se udeležili tudi slovenski svetovalci prof. Kacin, dr. Sfiligoj in g. Bratuž, ki so posegli v razpravo in glasovali za proračun. Dr. Sfiligoj je v imenu skupine naših svetovalcev analiziral v glavnih obrisih letošnji proračun in dejal, da vidi v njem tri ločene dele, ki pa se seveda ujemajo in dajejo proračunu njegov pravi značaj. To so: stroški za namenske, stroški socialnega značaja in stroški za razna dela, naprave in zgradbe. Globlje se je zadržal pri stroških socialnega značaja in povedal, da ne more njegova skupina drugega kot pohvaliti vse postavke tega dela proračuna in jih odobriti, saj lahko potrdi, da prihitita župan in odbor vselej na pomoč, ko se pojavijo slučajni potrebe. Tako je tudi njemu uspelo doseči pomoč za potrebne občinarje, ki so ga prosili za posredovanje. Zaradi tega gre zahvala županu in odboru. V tem socialnem delu proračuna je jedro in srce proračuna kot takega. Spritoč tega, je podaril dr. Sfiligoj, ni moči reči niti besedice proti dokladom, ki so sicer nezabedne, toda nujne, ker gre do koncem koncev v korist potrebnih občinarjev. Kar se pa tiče stroškov za uradništvo in namenske, so stroški upravičeni, ker sone na sklepu o številu uradništva in namenscevec, ki jih občina sme imeti in ki ga je svet odobril.

Pri stroških za tretji del proračuna; zgradbe, vzdrževanje ulic, cest in poti, itd. je dr. Sfiligoj vedno v imenu svoje skupine priporočal varčevanje, seveda da kolikor je to mogoče. Od vlade pa naj se zahteva, da prevzame vsaj nekaj starih dolgov, ker jih občina ima preveč.

Tudi g. Bratuž se je izjavil za proračun kot tak in z odločno besedo pozval odbor, naj pazi, da se davki izterjajo do zadnjega vinarja od gospode in sploh od vseh premožnih občanov, ki jih lahko plačujejo.

Pri glasovanju so omenjeni prisotni trije slovenski svetovalci glasovali za potrditev poročila župana in odbora glede utemeljitve proračuna v njegovem glavnem sestavu. Proti so glasovali komunisti in socialdemokrati ter monarhisti Pedroni in liberalci Attems. Socialist Pizzul se je vzdržal.

Nato je svet pregledal proračun od postavke do postavke, tako dohodke, kakor izdatke. Naj omenimo, da so naši svetovalci že 9. decembra 1958

stavili odboru posebne zahteve, ki naj pridejo v poštev pri sestavi proračuna. Te so: napeljava vode v ulice Degli Scogli, (dela za napeljavo se zdaj vršijo), poprava potokov in vodnih odtokov ter ulice sv. Justa v Podgorju, asfaltiranje ulic Tabaj in Trevigiano v Standrežu ter ojačenje razsvetljave te poslednje; razširitve cestnega podvoza v ul. Aquileja, ureditev ulice Buffonini, Prospero Antonini, Gibelli in de Campi, odprava ostrega ovinka, na kraju, ki zavije s ceste v Podgoro v Grojno; dobava leposlovnih in sploh znanstvenih knjig vsem srednjim nižjim in višjim italijanskim in slovenskim solam; ureditev trga pred županstvom z odpravo nepotrebne zgradbe, ki bi morala služiti hišjenskim namenom, pa je zaprta, in drugo. Župan je tudi v imenu odbora že meseca decembra pisмено sporočil našim svetovalcem, da se bodo vse te zahteve po možnosti upoštevale. Dr. Sfiligoj je zdaj porabil priliko in obrazložil svetu nujnost, da se vse te zahteve sprejmejo in dela izvršijo. Se posebej je predlagal razrežnitve mreže greznice in službe za odvajanje smeti po vsem mestu. Tudi to je odbor sprejel kot priporočilo, ki ga bo imel v evidenci.

Na zadnji seji v petek 10. t.m. pa je bilo govora o 105 milijonov lir, ki jih nova Splošna goriška bolnica v ulici Vittorlo Veneto potrebuje, da bo končana in redno delovala. Te milijone naj bi žrtvovala uprava prostega pasu (zona franca), občinski svet pa naj bi upravi to priporočil.

K besedi se je oglašil dr. Kacin, ki je ugotovil važnost tega vprašanja in v imenu skupine izjavil, da se strinja s takim predlogom.

Sledilo je glasovanje vsega proračuna, ki je bil sprejet z 21 glasovi proti petim. Vsi trije slovenski svetovalci so glasovali za proračun.

Dodolitev ljudskih stanovanj

Uprava INA-casa bo dogradila v Gorici 141 stanovanj in je zato izdala razglas, da sprejema prošnje za dodelitev. Stanovanja bodo pri pevnskem mostu in bodo služila državnim in občinskim uslužbencem ter delavcem in uradnikom raznih podjetij. Stanovanja so tudi na odkup. Pojasnila daje urad INA-casa v ulici Crispi 9.

DROBNE VESTI

USPEHI SLOVENSKEGA KMETOVALCEV
V nedeljo 5. t.m. so v našem mestu razdeljevali nagrade kmetovalcem, ki so se udeležili pokrajinskega tekmovanja za izboljšanje hlevov in dvorišč. Prvo nagrado v znesku 100 tisoč lir je odnesel Aldo Laković iz Doberdoba, kar je za našega mladega kmetovalca res lepo priznanje.

Tudi med ostalimi nagradenci je precej slovenskih kmetov, ki zastopajo skoraj vse naše vasi na Goriškem, tako g. Ivan Kurtin iz Krmina in drugi.

DELA V ULICI DEGLI SCGLI

V ulici Degli Scogli so vendarle izkopal jarek za vodno napeljavo, ki bo nu-

Ko je Tito vozil barko

Iz »Klic Triglav« št. 238 od 21. marca 1959 ponatiskujemo članek g. J. G. »Ko je Tito vozil barko, ali Mrtika kamela z zastavo v trebuh«.

Spet so vihrale zastave, pokali topovi in ljudje kričali, ko se je Tito pred 14 dnevi vračal s tromesečnega potovanja po svetu. Značilno je, da si je za povratek izbral pot preko Macedonije. Na vsej dolgi poti do Beograda je ljudjem sporočal pozdrave iz daljnih krajev, zagotavljal jugoslovansko mirovno politiko in odjabil narade bližnjih sosedov Albanije in Bolgarije, kakor tudi vohilnih stricov iz Moskve in Pekinga. Napadov je bilo med njegovim potovanjem na pretek. T. to je bil lahko zadovoljen, kajti prav zaradi teh napadov je njegovo potovanje pridobilo na ugledu in pomenu.

Začelo se je prve dni decembra, ko se je rejeni Tito z dobro področeno, a postavno ženo Jovanko in drugimi tovariši vkrcal na Galeba. Galeb je ptič, ki največ požre, se bridko šalijo Jugoslavlani, medtem ko se partije prizadevajo razlagati, da taka šolska ladja stane, tudi če je Tito ne uporablja za zimska počitniška potovanja. Tokrat ga je Galeb ponovno ponesel v Indijski ocean. Z indonezijskim predsednikom Sukarno sta se dobro zabavala na čarobnem otoku Baliju. V bleščeči maršalski uniformi se je Tito razkazoval v Burmi, Indiji in Cejlonu, a Nehru mu tokrat ni posvetil mnogo časa.

Kitajci so bili prvi, ki so se obregnili ob Titovo potovanje in so grdo zamerili, ker so se drznili izjaviti, da se ljudstvo obiskanih dežel ne briga za Tita. A bil je le začetek. Kmalu potem so Kitajci trdili, da je Tito imperialistični agent; na potovanje so ga poslali Amerikanci, da očrni socialistični tabor in odvrne afrazijske narode od socializma. Ko se je Tito vozil z barko s Cejlona na obisk k staremu fevdalnemu prijatelju, cesarju Haile Selasijju, je XXI kongres KP ZSSR povzel kitajske napade. Sam Hruščev se je obregnil vanj. Tito je molčal, a odgovarjali so doma časopisi in manjši kanoni.

Tito je nadaljeval pot in z vso resnobno mlet prazno slamo v Adis Abebi in Kartumu. Potem pa je bilo konec počitnic, čim se je v Suezu objel z Naserjem.

Po dveh dneh govorov in zborovanj v Egiptu je Naser vlekel Tita v Sirijo. Z veliko družbo sta se v zmagoslavni procesiji vozila po deželi, ki je proslavljala obletnico združenja z Egiptom. Spuščala sta govore za vsakim ovinkom. Naserju gre tako stvar lažje od rok, ker je star komaj 40 let in poln energije. Tito s svojimi 67 leti in precejšnim predskom mu je s težavo sledil, ko sta plezala na strehe hiš po sirijskih vaseh, da bi ju ljudje bolje videli. Najbolj ganljivo je bilo pač v Alepu, kjer so po starem arabskem običaju Titu v čast zaklali kamelo in vanjo zasukili jugoslovansko zastavo.

Na Tita je navdušenje sirijskih množic napravilo velik vtis. Nerodno utegne postati le vprašanje, ali sta z Naserjem samo krepila enotnost ali pa tudi kovale zaroto, ki je dva tedna kasneje izbruhnila v Iraku. Moskva in Peking sta dobila nov povod, da Tita proglašata za agenta imperializma, saj se je prijatelj Naser razjezil in spustil v dokajšnje napade na komuniste. Nerodni so bili tudi razgovori z grškimi min. predsednikom na otoku Rodu. Jugoslovanski časopisi so sveto zatrjevali, da je Balkanski pakt z Gričo in Turčijo mrtev in da ga ne mislijo oživljati, ker da šo proti vojaškim pogodbam na splošno. A Moskva se sklicuje na grške časopise in pravi, da je pakt gotovo še vedno v veljavi, ker ga tudi uradno sporočilo o razgovorih na Rodu ni preklicalo. Moskva kriči, da je Jugoslavija s tem paktom povezana preko Griče in Turčije z Atlantskim paktom in da torej pripada vojaškemu bloku kakor bi sicer rada to zanikala. Albanski Enver Hodža vpije, da sta se Griča in Jugoslavija domenili, kako bosta delili Albanijo. Tirana se pritožuje nad zatiranjem Albancev na Kosovu. Jugoslavlani so obsojili nekaj albanskih vohunov in si izmenjujejo jezne diplomatske note z Albanci. Bolgari se zgražajo nad jugoslovanskim kritiziranjem sovjetskega napredka in zaničljivo kažejo, kako slabo da se razvija jugoslovansko gospodarstvo.

Manjšine je lahko podpihovati, statistike je lahko raztegovati. To in podobno je pač le zunanji obraz globljeje nasprotja, ki se vleče že tja od madžarske revolucije o dnosno bolje: še iz Stalinovih časov, kar je Hruščev enostavno podedoval. Bivstvo je pač v tem, da komunistem zahteva popolno podrejenost. Ne more trpeti ljudi, ki se na svojo pest vozijo po Aziji in Afriki, A Tito gori prijateljstvo z daljnimi deželami iz vzajemne potrebe. Novim državam ugaja, da jim nekdo poseveča pozornost, Tito pa se boji osamljenosti in mu ugaja, da ima družbo. Tito in Sukarno ter Tito in Naser drug drugemu vlivajo pogum. Drug drugemu dopovedujejo, kako sijajno napredujejo in kakšna krasna bodočnost se jim odpira.

Ta vzajemna občudovalna družba je le v posredni zvezi z velikim nasprotjem med Vzhodom in Zahodom. V deželah, ki jih je obiskal Tito, ne gledajo na svet iz istega kota kot mi na Zahodu. Nasprotno med Zahodom in Vzhodom se jim zdi le tekovanje dveh velikih sil, ki se vsaka potejuje le za svoje koristi. Veliko je, če Tito vsaj delno pripomre k spoznanju, da Sovjetska zveza in Kitajska nikakor nista boljši od zahodnih imperialistov. In čudno je, da komunistični tabor sam pomaga k temu spoznanju. Prav gotovo Tito sam od sebe ne bi širil propagande proti komunistom. Toda kominformci ga ne pustje pri miru, da bi užival svoje počitnice. S tipično komunistično nestrpnostjo se morajo obregati vanj samo zato, ker ne trobi v isti rog, čeprav bi silno rad pihal v lastno trobento v ubrani harmoniji z moskovskim rogom. J. G.

Doberdobski župan oproščen

V torek 7. t.m. se je pred goriškim okrožnim sodiščem vršila razprava zoper doberdobskega župana g. Jarca in njegovega občinskega obhodnika g. Gerina. Obtožena sta bila vploma v zasebni prostor. Kakor znano se je dogodek pripetil aprila lanskega leta, ko je župan s pomočjo obhodnika pripravil prostor za volilni sedež, ker so se naslednjega 25. maja vršile državnozborske volitve. Temu pa se je bil upr domači župnik čg. Stanka, ki je trdil, da ima tisti prostor v najemu. Nastal je bil prepri in vmes so posegli orožniki, ki so župana in obhodnika prijaviili oblasti. Prefekt je županu vzel za dobo treh mesecev župansko oblast in poslal v Doberdoba komisarija.

Po zaslišanju obtožencev in prič v breme in v razbremenitev je sam državni pravdnik zahteval oprostitev obeh obtožencev, ker dejanje kot tako ni kaznlivo. Iz tega razloga je sodišče oprostilo oba. »Soča« piše v zvezi s tem, da je razprava razkrinkala spletko jameljskega župnika. Spletkar ni nikjer, in si jih je »Soča« izmislila, ker ni župnik ovdil župana in obhodnika in je na sodišču izjavila, da ni imel nič proti uporabi prostora za volišče, imel pa je prostor v najemu in je menil, da so mu kratili pravico do njega.

Avtobus za Oslavje

Družba ATA sporoča, da bo s ponedeljkom 13. t.m. zadnji večerni avtobus za Oslavje o d rnil izpred južne postaje ob 20 uri in ne več ob 19.10 kot do sedaj. Zaradi te spremembe bo tudi zadnji odhod z Oslavja šele ob 20.30.

RAKU - tesno za petami

Od 12. do 14. marca je zasedal na Svobodnem vseučilišču v Zahodnem Berlinu svetovni kongres za raziskovanje in pobijanje raka.

Zbrani so bili zastopniki 14 evropskih in prekomorskih narodov, med njimi učenjaki svetovnega slovesa. Posebno pozornost pa je vzbudilo - ne samo med znanstvenim svetom, ampak v najširši javnosti predavanje pariškega specialista za tumorska obolenja, prof. Oberlinga. Ta je svoje predavanje pospremil z elektronsko-mikroskopičnimi posnetki v ogromni povečavi, pri čemer so se jasno odražale tvorbe, ki so jih strokovnjaki soglasno potrdili kot pripadnike skupine virusov, ki razširjajo novotvorbe. Take viruse, ki predstavljajo v naravi velikost sedemdesetmilijonskega dela enega samega milimetra, so ugotovili skoraj pri vseh benignih in tudi malignih obolenjih na peritručni, kranji in drugih živilih, pri dvoživkah in pticah, podganah, konjih in jelenih. Ti virusi se po svoji strukturi in razvojnih težnjah v ničemer ne razlikujejo od človeških tumorskih obolenj.

Pozročitelj raka vendarle virus

Za mednarodno raziskovanje in pobijanje raka je to odkritje pariškega učenjaka izredno važno. Seveda se takoj postavlja vprašanje, ali je mogoče ta spoznanja na živalskih tkivih raka brez nadaljnega uveljavljanja tudi na človeškem organizmu.

Prof. Oberling je predložil nekaj pomembnih argumentov, ki dokazujejo, da je rak obolenje, pri katerem je upoštevanje teorije o viru, neizogibno. Že pred poltrajšnjim letom je ameriški raziskovalec virusov, Nobelov nagrajenec, Wendell M. Stanley ugotovil, da igrajo virusi pri obolenju na raku izredno važno, če že ne odločilno vlogo. Medtem so se raziskovalne metode, pomočjo katerih učenjaki lahko ugotavljajo v celicah, izpriznenih po raku, viruse ali virusom podobne tvorbe, lahko izpopolnile, da je nastanek virusovih tumorjev že skoraj povsem dognan.

Aktiviranje raka

Dolgo časa je prevladovalo mnenje, da zadostuje že sam udar virusa v zdravo celico, da se ta avtomatično izprizni v celico raka. Sedaj pa so odkrili nova spoznanja: znanost pozna številne viruse, ki se v celicah razmnožujejo, ne da bi izkuzivali tumorska obolenja. Na drugi strani pa poznajo tumorske otekle, v katerih tudi najemljivejša preiskava ni mogla ugotoviti popolnoma razvijene virusa. To navidezno protislovje, je dejal prof. Oberling, je na raku samo »dorastela virus. Opazovanja so dognala, da doživlja virus v svojem razvoju določene faze, pri čemer je virus celo nevoden in kljub temu vodi k težki poškodbi napadene celice.

Glavna sestavina virusa je, kot znano - tako imenovana nukleinska kislina. Iz istega tvoriča pa so tudi dednostni nosilci, tako imenovane »gene«. Če udere nukleinska kislina tumorskih virusov v zdravo celico, se useda na dedno maso celice in se pod določenimi pogoji prenaša preko sto in sto celičnih pokolenj, ne da bi povzročila obolenje. S pomočjo določenih vplivov, kot je n. pr. rentgensko obsevanje ali kakih drugih nagenj, se »dremajoče« virusove zasnovne nekega dne aktivizirajo. Z drugimi besedami: infekcija telesne celice z virusom je podobna dedni spremembi, ki se pojavlja šele po daljši latentni dobi.

Največje iznenadenje pa je ugotovitev, da ne nastaja tumorska celica zaradi samega razvoja virusa, ampak zaradi nastanka neke njegove predstopnje, ki jo znanost imenuje »pro-virus«. Tako je tudi razumljivo, zakaj je tako težko ugotavljati v tumorskem tkivu prave, pravcarke viruse. Katastrofa, ki se dogaja v celičnem

telesu, se razvija takorekoč prikrito: kakor hitro razvija nukleinska kislina, ki je udrla v celico, pro-virus, se izprizni notranja celična presnova. Prva celica raka je tako rojena!

Ali je na podlagi teh spoznanj vsaka tumorska novotvorba pri človeku zares vzrok za infekcijo virusa? Prof. Oberling in tudi drugi udeleženci kongresa so opozorili na prenatrjenosti. Nobelov nagrajenec Stanley zastopa zelo verjetno načelo, po katerem nosi vsako živo bitje, torej tudi človek, stalno v sebi na tisoče virusovih zasnov, nekakih celičnih prisklednikov, da pa se ti virusni zarodki razvijajo v aktivne povzročitelje raka le pod določenimi pogoji.

Prognoza: cepivo

Za medikamentarno zdravljenje raka so ta odkritja in spoznanja izredne važnosti. Na kongresu so večkrat poudarjali besede slovitega bakterioologa Louisa Pasteurja, ki je dejal: »Samo slučajno se znanosti lahko posreči zdravljenje proti obolenju, katerega povzročitelja še ne pozna.«

Zdravljenje raka s kemioterapevtskimi sredstvi je bilo vse do sedaj neuspešno zato, ker so Stanleyevi teoriji o vi-

rusih učenjaki šele sedaj posvetili svojo pozornost. Izjema je ravnatelj Ameriškega zavoda za borbo proti raku, dr. John R. Heller, ki je pred letom dni izjavil, da so raziskovanja tumorskih virusov dosegla stopnjo, pri kateri je izdelava učinkovitega protitumorskega cepiva samo še vprašanje časa. Berlinski kongres je v celoti potrdil to znanstvenikovo prognozo.

Da bo ta cilj čimprej tudi dosežen, bo morala znanost sedaj bolj kot kdaj koli prej posvečati svojo pozornost čim zgodnejši ugotovitvi tumorskega obolenja. Za doseg tega cilja bodo učenjaki priporočili oblastem lastnih držav redne letne preiskave vseh moških nad 45 letom starosti. (To velja v nekaterih državah za ženski spol.) Te preiskave naj bi ugotovljale, ali se v preiskanih organizmih ne skrivajo smrtni sovražniki - rak. Prof. Martins pa je v svojem pripravljeno opozoril, da bi bilo naravnost katastrofalno za današnje družbo, če bi take preiskave sprožile paniko neutemeljenega strahu pred rakom. Vsaka zdravstvena zaščita je samo sredstvo za preprečitev obolenja, to velja še posebno za tumorska obolenja, o nastanku katerih manjkajo kljub velikim spoznanjem, še vedno številne podrobnosti.

PRED 20 LETI JE DOZORELA DRUGA SVETOVNA VOJNA

Z zaključkom španske državljanske vojne se je porodila druga svetovna vojna

Z uporomo maroške garnizije Melilla v Španski Maroku je 17. julija 1936 izbruhnila vstaja proti vladi »ljudske fronte« v Madridu. Vstajnikom je načeloval general Franco.

Kako je prišlo do tega usodnega »pronunciament«, tragičnega uvoda v drugo svetovno vojno?

Pet let pred tem dogodkom so v Španiji na volitvah zmagovali republikanici pognali Alfonza XIII s prestola in 13. aprila 1931 proglasili republiko. Republiška vlada je povsem naravno oddaljila zagrižene monarhistične uradnike in častnike izven važnih političnih in gospodarskih središč, da bi se tem prepričala morebitne nemire. Med takimi prepričanji je bil tudi general Franco, ki je moral na Kanarske otoke.

Po vojaški vstaji v Melilli se je Franco s svojimi Marokanci in »mercios« (tujsko legijo) napolnil proti domovini in izbral pot, po kateri so prihajali že tisočletja v Španijo oboženi napadalci, to je čez Gibraltarsko ožino. Za Franco je bila republikanska vlada v Madridu vse preveč demokratska. Izpolnila je svojo volilno obljubo in zamajčila sindikatno svobodo. Izpustila je iz ječ številne Katalane, socialiste in anarhiste. Državni predsednik Azana v Diez pa se je resno lotil prosvot, ki so odpravljale srednjeveške privilegije.

Franco se ob samem začetku državljanske vojne ni mogel boriti proti komunistom - kot to tako rad izpoveduje, kajti čistokrvni komunisti so se utihotali v deželo in se polastili oblasti šele z državljansko vojno, ki je izključno njegov zavežnik.

Zahodne demokracije so špansko dramo motrile z mešanimi občutki in - križem rok. Zato pa so trije takratni diktatorji: Hitler, Mussolini in Stalin vodili glavno besedo. Španska Francova vstaja se ne bi nikoli razrasla preko okvira krvave za Pireneji zaplankane generalske revolte, če ne bi že od samega začetka dalje služila

oblastnikom v Berlinu in Rimu kot dobrodošla epizoda za preizkušnjo orožja z »ostriimi naboji«, Moskvi pa kot enkratna priložnost za raztegnitev svetovne revolucije na Zahodno Evropo.

Ko so s 1000 nemškimi markami za vsak bombniški polet nagradjeni Goeringovi letalci prihitali Francu na pomoč, ko so nemške protiletalske baterije na španski zemlji preiskušale svojo praktično veljavo, ko so Mussolinijeva lovska letala zajamčila Francovim vstajnikom absolutno zračno premoč in ko so na republiški strani rekrutirali iz 21 držav »zgrajene« komuniste in z njimi sestavili pet »mednarodnih brigad« so republikanci izgubili v svobodnem svetu ves ugled, se je notranja španska tragedija čez noč sprevrkla v mednarodno komedijo. Iz fašistične revolte se je izpriznil mednarodni maneuver, iz državljanske vojne mednarodno vojno pozorišče prvega reda. V XI. Thalmanovi, v XII. Garibaldijevi, v XIII. Dombrowskijevi brigadi, v XIV. brigadi Pariska komunista in v peti brigadi z angleškimi in ameriški prostovolci niso samo Španci streljali na Spance, ampak tudi Nemci na Nemce, Italijani na Italijane, Rusi na Ruse in tudi Slovenci na Slovence! Španija je postala šahovska deska mednarodne politike in bojišče, na katerem so Hitler, Mussolini in Stalin uprizorjali generalno - drugo svetovno vojno.

Danes ne more biti nobenega dvoma, da bi vojaški izid v Španiji brez rimskih, berlinskih in moskovskih intervencij vse drugače izpadel in da bi bili 1. 1939 do druge svetovne vojne še zelo oddaljeni.

Ne samo Hitler in Mussolini tudi »tretja internacionala«, ki jo je zasnoval Lenin 1. 1918, je žela bogato letino. Sovjeti so na španskih tleh izurili za vse države namenjene likvidatorji nekomunističnega prebivalstva. V Španijo je iz Azije v Evropo prodrla geslo, da so za uresničenje svetovne revolucije dovoljena vsa sredstva. To je bila prava mana za pustolovce in gansterje. Umori, pokoli, množična

Kakšno poletje nas čaka?

Vremenske napovedi niso tako negotove kot je sreča na tobo stavih, pa tudi ne tako zanesljive kot so politične obljube.

Nenehno so strokovnjaki trudili, da bi izboljšali vremenske napovedi, če že ne morejo vremenu zapovedovati, še manj pa ga »delati«. Pred kratkim so preizkusili povsem nove zamisli. Z raketno silo so pognali v vsemirje vremenskega preroka dobrih 30.000 km visoko z naračilom, da obkroža našo zemljo. Ta prvi poizkus se je posrečil. V bodoče mislijo s takimi vremenski preroki garnirati naše nebo in jim obenem zagotoviti tudi daljšo življenjsko dobo. Ti preroki niso poceni, zato pa bodo prerokovanja zanesljivejša.

S takimi preroki, ki niso nič drugega kot okrog zemlje potujoči sopotniki, bodo strokovnjaki končno vtaknili svoj nos tudi v zadnjo plat vremenskih dogajanj. Aparatura vremenskega preroka sporoča radijskim oddajnikom, kopnim vremenskim postajam podobe, iz katerih je mogoče razbrati, kako daleč se v tem trenutku »kubna« lepo ali slabo vreme. Dosedaj so vremensoslovci sedeli v svojih opazovalnicah, zaviti v vremenski zračni ovoj zemlje, ko da bi bili na dnu morja. Sedaj pa so splavali na površje in si zadevo ogledujejo tudi z vrha. Strokovnjaki mednarodnega vremensoslovja označujejo start prve vremenske postaje v vsemirje kot

začetek »novega obdobja vremenskega opazovanja«.

V »vremenskem preroku« nameščene naprave delujejo po naslednjih načelih: oblaki, morske in zemeljske mase odsevajo svetlobo in jo spreminjajo v električne utripe. Oblaki odsevajo svetlobo zelo močno, do 80 odst. Zemeljske mase pa so reflektirajo komaj 20 odst. morje celo samo 5 odst. Vremenski prerok sprejema pri svojem krožnem poletu »impulsne« posnetke, filma svetle, srednje in temne točke našega planeta. Poseben oddajnik posreduje ta opazovanja vremenskim postajam na zemlji, ki jih s posebno elektronsko napravo preobražajo v filmske posnetke.

Tako daleč pa še nismo, zato se morajo znanstveni zemljski vremenski preroki zadovoljiti z drugačnimi ugotavljanji. Mnogi poletni izletniki so gotovo hudo radovedni, kakšno vreme nam obeta letošnje poletje. Evropski vremenski raziskovalec, prof. dr. Baur zatrjuje, da že dve leti niso mogli pričakovati vremenskih napovedi zaradi »sončnega delovanja«. Pod tem pojmom razumemo na sončni površini nastajajoče pege, plamenice in erupcije. V teh dveh letih so bili vsi ti pojavi tako siloviti kot jih človeštvo ni doživelo že 200 let. Zato so vremensoslovci manjkale izkušnje, kako taka »naraščajoča« sončna delovanja vplivajo na zemeljsko atmosfero.

Maksimum sončnih peg je že leto dni za nami. Zašli smo v ciklus sončnih peg, za kakršne že obstojajo izkušnje. Statistično je dokazano, da zavladava v drugem poletju po maksimumu sončnih peg nenavadna suša. Ker je letošnje poletje drugo po maksimumu sončnih peg, ki smo ga doživeli jeseni leta 1957, lahko sklepamo - pravi dr. Baur - da bo letošnje poletje suho in zelo sončno. To seveda ne pomeni, da nam bo sonce nenehno sijalo skozi vse poletje. Lahko je mogoče, da bo eden izmed poletnih mesecev tudi zadostno moker. Skupne padevine padavine pa bodo verjetno manjše od normalnega povprečja.

Te napovedi se v glavnem ujemajo z ameriški in grenlandskimi vremenskimi napovedmi, ki temeljijo na izredno mrzlem morskem vodovju v severnem Atlantiku. Severni Atlantik je »vremenska kuhinja« Evrope. Morsko vodovje vzhodno od Aljask, Kanade in južne Grenlandije je zadnjo zimo zajel izreden mraz. Mrzlo morsk vodovje, ki se bo v teku pomladi in poletja je počasi segrevalo je v ostrem nasprotju z vodnimi temperaturami na prehodu k Zalivskemu toku, ki poteka proti Norveški. Tudi zračne plasti nad morsk površino so mnoge mrzleje kot navadno. Ti kontrasti povzročajo velike atmosferske motnje. V naslednjih mesecih lahko pričakujemo v gornjem Atlantiku pogoste viharje.

Po teh napovedih bomo v naših krajih pričakovali približno takle vremenski koledar:

V prvi polovici maja bo zelo toplo s kakko ploho. Templomer se bo sukak okrog 30 stopinj C v senci. V dneb 8. do 8. maja se bodo po močni nevihti javljali ledeni može za dober teden prezgodaj. Okrog 10. maja bo spet sončno vreme. V drugi polovici maja bo vreme zelo toplo s kako neladnato nevihto.

Junij pričenja z vročino, ki bo občutna zlasti od 3. do 6. junija. Od 11. junija dalje bo zavladala vročina z morebitnimi vmesnimi nevihtami vse do konca meseca.

Vročina bo trajala še ves julij s temperaturo do 35 stopinj C.

Vse do 20. avgusta bo nekaj grmenja, dežja pa malo ali nič. Do 30. avgusta se bo ozračje malenkostno ohladilo, pomembnejših padavin pa tudi v tem času preroki ne predvidevajo.

Tudi ves september bo v glavnem sončen.

Za južno Italijo, južno Francijo in Španijo napovedujejo naravnost tropsko vročino.

POD ČRTO

Titova vizitka v Abesiniji

Pred obiskom maršala Tita Abesiniji, je ing. Svetislav M. Trbojevič dostavil zunanemu ministru v Adis Abebi obširno in zanimivo poročilo, ki je zagledalo luč sveta tudi v tisku. Iz poročila prinašamo nekaj odlomkov tudi našim čitateljem na vpogled.

Cesarskemu zunanemu ministru v Adis Abeba
Predmet: Obisk maršala Tita.
Gospodje,
podpisani si dovoljujem dostaviti Cesarskemu zunanemu ministru naslednje poročilo:

Kot begunec Jugoslovani uživam gostoljubje Abesinije že deset let. V vsem tem času niso imele etiopske oblasti z menoj nobenih sitnosti. Čeprav sem osebno prepričan protikomunist in sem samo zaradi tega moral zapustiti Jugoslavijo, kjer sem bil rojen, se s politično dejavnostjo nisem nikoli ukvaril.

Za časa prvega obiska rdečega maršala Etiopiji pred tremi leti, so na zahtevo jugoslovanskega komunističnega veleposlanišča v Adis Abebi, cesarske etiopske oblasti prepovedale vsem jugoslovanskim narodnjakom, da v tem času ne smejo iz svojih stanovanj. Nekateri posamezniki, katerim sem pripadal tudi sam, je policija odvedla v Harar, kjer so nas namestili v nekem hotelu. Ves ta čas smo bili internirani in izolirani od zunanje sveta; odvzeli so nam osebno svobodo in nas odstranili iz dela.

Naš edini greh je, da mi tisoči jugoslovanskih narodnjakov emigrantov s fakultetsko izobrazbo, ki smo raztreseni po vsem svobodnem svetu, po nobeni ceni ne priznavamo teroristične in samozavne vidavine, ki jo je postavila v naši domovini sovjetska armada.

Med Jugoslovani, ki so zakonito prispele v Etiopijo, z rednimi potnimi listi komunistične Jugoslavije, bodisi kot uradni posameznih ustanov (Jugo-etiopske družbe itd.), so se naslednji uprli povratku v Jugoslavijo, ker vlada tam komunistični teror. Zaprtili so za politično zatoidišče in ga v Etiopiji tudi prejeli, kar pomeni, da so izbrali svobodo:

1. Boško P. Stojkanović z ženo Gordano, bivši šef prodajnega oddelka »Jugo-etiopske družbe«;
2. Dr. Sava M. Nedeljković, zdravnik bolnišnice Sv. Pavla;
3. Dr. Milka Lisičar, zdravnica iste bolnišnice;
4. Predrag Radovanović z ženo Radojko, nogometni trener.

Toma Stamenković, uradnik »Jugo-etiopske družbe« si je prerazvil žile v trenutku, ko ga je jugoslovansko veleposlaništvo pozvalo, naj se vrne v Jugoslavijo. Ima v domovini pet otrok in vendar je raje izbral smrt kot pa povratek. Prav tako je umrl zdravnik polkovnik, dr. Hrček, pred nekaj meseci v tajinstvenih okoliščinah, v trenutku ko je prejel naročilo, naj se vrne v domovino! Vprašanje je, ali je bila njegova smrt posledica samomora ali uboj celične UDBE, ki med ostalim stalno nadzira tudi samega veleposlanišča... Gotovo je tudi, da bo v Etiopiji ostalo določeno število Jugoslovancev, ki so prispeli semkam z rednimi potnimi listi, ko jim bo veleposlaništvo zaukazalo povratek. Zato se bo število izbrancev svobode v bližnji bodočnosti še povečalo.

V Adis Abebi že dva tedna postopa okrog 100 policistov jugoslovanske UDBE v civilnih oblekah, to je mesec dni pred dospelkom rdečega maršala. Njihova dolžnost je, da nadzirajo emigrante narodnjake, kar pomeni, da zasleduje vsakega emigranta deset ubodovcev. Tem ubodovcem so izročili naše osebne naspreje in celo fotografije; odkrito nas spremljajo in po eden

ali dva stojita stalno pred našimi stanovanji.

V vseh desetih letih odkar sem v Etiopiji, ni dosegal še nihče od mene zahteval osebnih papirjev zaradi legitimiranja, pa se sprušujem, zaradi česa nas terorizira tuja policija in posebno še komunistična.

Adis Abeba je doživljala tudi še druge obiske visokih in uglednih osebnosti kot so: Nj. eksc. podpredsednik Združenih držav, g. Nixon, N. V. kralj Ibn Saud, pričakujejo pa tudi grškega kralja Pavla I. dr. Niti eno samo od vseh tujih odpotnikov ni zahtevalo podobnih varnostnih ukrepov. Nasprotno, ves svet so vabili, da pozdravi obisk gostov in jih počasti s svojo prisotnostjo. Zaradi česa mora šef komunistične države (katerega oblast se naslanja edino na teror in ne uživa v lastni državi nikake priljubljenosti, saj je 90 odst. prebivalstva proti njemu), samozvani maršal (sprušujem se, kdo ga je imenoval za maršala...) zahtevati tako stroge varnostne ukrepe, ki so poniževalni - predvsem zanj - in manj za nas emigrante. Vsi naši kralji so bili junaki ali mučeniki, nobeden izmed njih pa ni bil strahopetec.

Pred dvema letoma so se ljudje poštono nasmejali, kot so poročali francoski listi, nad maršalovim obiskom v Franciji.

V Parizu živi okrog 7000 emigrantov jugoslovanske narodnosti. Jugoslovansko veleposlaništvo v Parizu je po instukcijah iz Beograda zahtevalo od francoskih oblasti, da aretirajo in pozaprejo za ves čas »maršalove obiske« in celo nekaj dni ried njegovih prih do v - vse jugoslovanske emigrante oziroma jim prepredajo, da bi zapuščali svoja stanovanja. Francoske oblasti so odgovorile, da je spoštovanje človečanskih pravic prva zaповed francoske ustave in da v Franciji nikomur ne morejo odvzeti osebne svobode brez tehtnih razlogov ali sodne sodbe. V nasprotnem primeru ima vsakdo,

ki ga po krivici oropajo osebne svobode, pravico do pravične odškodnine. Če pa je veleposlaništvo pripravljeno na izplačilo odškodnin za zahtevane aretacije, bi oblasti morda storile enkratno izjemo... Tedaj je jugoslovansko veleposlaništvo, ki seveda ni razpolagalo z dovoljnimi krediti za 7000 emigrantov, predlagalo, da samo izbere 60 osebnosti med emigranti, ki jih smatra za »najnevarnejše« za varnost maršala. Tako so okrog 60 emigrantov francoske oblasti prepelele na Korziko, kjer so jih namestili v nekem hotelu in njihov odlično oskrbovali na račun jugoslovanskega komunističnega veleposlanišča.

Kot že rečeno se osebno nikoli nisem bavil s politikom, izjemo v času pred drugo svetovno vojno, ko sem bil član Jugoslovanskega antikomunističnega odbora v Beogradu. Cilj tega odbora je bil, da se z znanstvenimi sredstvi bori proti komunizmu s predavanji, izdajanjem periodičnega glasila itd. Naše vseučilišče v Beogradu je bilo takrat okuženo s komunizmom - prav tako kot je danes to vseučilišče središče narodnih in protikomunističnih visokošolcev. V zgoraj imenovanem odboru je sodelovalo veliko število razumnikov, univerzitetnih profesorjev, publicistov in drugih. Ko so se komunisti polastili oblasti (kar se je zgodilo s podporo sovjetskih tankov) oktobra 1944, so vse člane odbora in tudi take osebnosti, ki so jih ovažali komunistični vojniki, brez sodnih postopkov na zverinski način poklali. To je komunistična pravica!

Ko vam pošiljam to poročilo, me ne vodijo kake osebne koristi, ampak živeč v tej deželi, ki mi je draga kot lastna domovina, poznavajoč do podrobnosti komunistično teorijo in prakso, saj sem bil priča strahot te prakse in stvarnosti proti nedolžnemu prebivalstvu Jugoslavije, sem prisiljen povedati vam, da je največja usodna nesreča, ki lahko doleti narod

ali neko deželo, komunistem. To je največja nesreča, hušja od najstrašnejše epidemije, kajti komunistem napada in uničuje ljudsko dušo, ki je središče največjih krščanskih vrlin: ljubi svojo bližnjega kot samega sebe - in ne središče razrednega sovražstva, ki so ga oznanjali Marks, Engels, Lenin, Stalin in ga oznanja njihov epigon Tito - maršal samozavne. Njihova vera je sovraštvo, ki se izpoveduje z biološkim iztrebljevanjem vseh tistih, ki ne mislijo tako kot komunisti in ki si ne prisvajajo največje potegavščine svetovne zgodovine: marksistično doktrino.

Sadovi komunistične vzgoje mladine v moji deželi so naravnost porazni, ker je ta vzgoja ustvarila številne podležje, vohune lastnih staršev, ki so jih kot reakcionarje pozapri. Prvi cilj komunizma je uničenje družine, ker je to prva celica človeške družbe. Komunizem se bori z vsemi sredstvi in celo z zverinsko brutalnostjo proti vsemu krščanstvu in islamu. Pomoril je na tisoče in tisoče duhovnikov vseh veroizpovedi. Veliko število krščanskih cerkva in muslimanskih mošej so komunisti porušili ali pa jih preobrazili v protivrške klube.

V Jugoslaviji vlada nepopisljivo nasilje. Suženstvo pod Turki, ki je trajalo 500 let, ni niti obledela podoba v primerjavi s komunističnim terorjem.

Vsa ta dejstva so popolnoma točna, in lahko jih dokažem pred kakršnim koli forumom svobodnega sveta.

Cutim obveznost do dežele, ki me je tako velikodušno sprejela kot političnega emigranta, in zato vam o vsem tem poročam z edinim ciljem, da koristim vaši deželi, ker dobro poznam komunizem in njegova nasilja.

Z vsem svojim srcem želim, da bi Bog obvaroval Etiopijo pred komunistično infiltracijo, ki ji jo neizogibno vodila v trpljenje in propast.

Ing. Svet. M. Trbojevič

Odkup ljudskih stanovanj

TRŽAŠKI PREPIHI

Rimski parlament je z zakonom dne 21. marca 1958 pooblastil vlado, da z odlokom predsednika republike izda določbe za odkup ljudskih stanovanj v tistih poslopih, ki so bila zgrajena z javnimi prispevki. Glavne misli tega odloka so: najemnik, ki stanuje v ljudskih hišah, ima pravico na odkup svojega stanovanja. Mogoče pa je odkupiti samo celotna poslopja. Za odkup se mora izreči vsaj 7/10 vseh najemnikov, odkupno ceno pa je določiti na podlagi dnevne prodajne vrednosti. Od te se odbije 30 odstotki in še za vsako leto bivanja najemnika v stanovanju 0,25 odstotka do največ 5 odstotkov, skupno torej 35 odstotki. Kdor ne bi mogel kupnine plačati takoj, jo lahko odplačuje v mesečnih obrokih skozi dvajset let in plača v tem primiru 5,8 obresti. Kdor ne more ali noče odkupiti stanovanja, se preseli v drugo primerno stanovanje, ki mu ga prodajni zavod nudi na razpolago. Izkupljeni prodani stanovanj se mora uporabiti za zidanje novih ljudskih stanovanj. O teh določilih je »Demokracija« že poročala.

stanovanj - položaj favoriziranih državljanov. Odslej dalje, ne bodo samo uživali izredno cenenih stanovanj, pač pa bodo z neznatnimi mesečnimi zneski, ki so znatno manjši kot so povprečne najemnine, odplačali v 20 letih svoja stanovanja. Saj so predgovorniki izračunali, da bodo znašali taki mesečni zneski povprečno 3574 lir za 500.000 lir vredno stanovanje, odnošno 7143 lir za 1.000.000 lir vredno stanovanje. Zato je komunistična resolucija stvarno neutemeljena, ker ne bi bilo pravično državljanom, ki že uživajo izredno posebne ugodnosti, nuditi še večje olajšave v breme ostalih državljanov.

Ce je že parlament v svojih navodilih določil, da naj se jemlje za podlago vrednosti stanovanj sedanja tržna cena, ki se zniža za 30 odstotki in še za 0,25 odstotka za vsako leto bivanja, ali je potem resna zahteva, da se jemlje za podlago gradbena cena, znižana za 40 odstotki in 0,25 odstotka. Obrestno mero 5,8 odstotka računata državni zavod (Cassa depositi e prestiti) za gradbeno posojila in zato je nerazumljivo, zakaj naj bi odkupniki plačevali nižjo obrestno mero kot jo bodo morali plačevati zavodi pri novih posojilih za gradnjo ljudskih stanovanj. Prav tako je neutemeljena zahteva, da naj najemniki, ki ne odkupijo stanovanja, ostanajo v svojem stanovanju, saj je tehnično popolnoma nemogoče upravljati, popravljati in vzdrževati hiše, pri katerih je s 7/10 lastnik zasebnik in s 3/10 najemnik. Tudi s psihološkega vidika je nadaljnje bivanje 3/10 najemnikov nevzdržno. Najemniki bi se preko noči znašli med samimi lastniki stanovanj. Ta neenakost bi pri njih povzročila manjvrednostni kompleks, ki bi najbrže na njih duševno razpoloženje slabše uplival kot preselitev v hiše najemnikov. Govornik pa se je povsem strinjal z resolucijo v kolikor naj bi bili v komisiji za določanje cen zastopani tudi najemniki. Prav tako se mu zdi pametno, da država nadzira izvajanje zakona o odkupu, da se tako izločijo vse upravne formalnosti in ovire.

Komunistična stranka je vložila v tržškem občinskem svetu resolucijo, kateri so se priključili še italijanski socialisti, mislovci, bivši socialni demokratje in fronta za neodvisnost ter predlagali, da se v zakonu določena odkupna cena določi na podlagi gradbenih stroškov, namesto na podlagi tržne vrednosti. Od te vrednosti naj bi se odbilo 40 odstotkov in za vsako leto bivanja do 25 let po 0,25 odstotka, skupno torej 46,25 odstotka. Nadalje naj bi se obrestna mera znižala od 5,8 na 3,5 odstotka z odplačevanjem v obrokih 25 let. Njihova resolucija nadalje zahteva, da najemniki, ki ne odkupijo stanovanja, ostanajo v svojih starih stanovanjih in da so predstavniki najemnikov člani komisije za določanje cen.

Demokratska stranka pa je predložila resolucijo, s katero sprejema zakon, vendar priporoča, da se pri določanju cen omogoči tudi siromašnim najemnikom, da pridejo do lastne strehe; da oni, ki se morajo preseliti v nova stanovanja, ne utrpel nikače škode in da naj vlada nadzira izvedbo zakona in uvaja vsa tista zboljšanja predpisov, ki bi jih zahtevalo praktično izvajanje zakona.

Na sejah predstavnikov strank je večina sprejela prvotno komunistično resolucijo. Na sejah občinskega sveta so prav tako dolgo razpravljali o obeh resolucijah.

K besedi se je oglasil tudi občinski svetovalec dr. Josip Agneletto, ki je med drugim dejal tudi tole: sodkupni zakon stanovanj je neprecenljive socialne in gospodarske važnosti. S tem zakonom se dvignejo milijoni do sedaj odvsnih najemnikov na raven svobodnih, neodvisnih gospodarjev z lastno streho, ki bodo lahko vzviknili z besedami slovenskega razumnika: lastna hišica, lastna voljica!

Gospodarsko pomeni odkup stanovanj prehod hiš iz rok najemnikov v roke gospodarjev, ki bodo z vse drugačno skrbjo in vnuem skrbelji za vzdrževanje in obratitev stanovanj in hiš, ne le v svojo lastno korist, ampak tudi v korist vsega narodnega gospodarstva. Z odkupom stanovanj pa se obnem sprostito ogromne milijardne vrednosti, vložene v poslopja in ta sredstva se z odkupom zopet vrnejo v obto in služijo za zgradbo novih ljudskih stanovanj, za nove rodove.

Zakon postavlja najemnike ljudskih

Glade demok. resolucije je dr. Agneletto dejal, da je presplošna in z ozirom na okoliščine vlade za hitro in vestno izvajanje zakona o odkupu, nepotrebna. Iz vseh teh razlogov ni glasoval niti za eno niti za drugo resolucijo.

Pri glasovanju sta obe resoluciji prejeli vsaka po 25 glasov in tako ni bila nobena sprejeta.

Romanje v Einsiedeln v Švici

Slovenski duhovniki pripravljajo skupno romanje tržaških in goriških Slovencev v svetovno znani Einsiedeln pri Curihu. Romanje bo trajalo od 24. do 27. julija s posebnim vlakom. Romarji bodo pri tem obiskali svet. Bern, Luzern in Lugano. Kdor se zanima za to bučno pot v zeleno Švico, naj se prijavi do 25. aprila pri duhovniku svojega kraja.

SLOV. DOBRODELNO DRUŠTVO V TRSTU
priredi tudi letos svoj tradicionalni **prvomajski izlet v Pian del Cansiglio** (Vittorio Veneto - jezero S. Croce)
Prijave udeležencev sprejema pisarna dnevno od 17. do 19. ure v ulici Machiavelli 22-II., kjer se dobijo vsa ostala potrebna pojasnila. Sprejeme se tudi prijave po telefonu št. 36.275. Vljudno vabljeni. **ODBOR**

Občni zbor „Jadrana“

Dne 2. aprila 1959 je imel S. A. K. Jadran redni občni zbor, na katerem je obravnaval svoje preteklo delo in izvolil nov izvršni odbor. Po razpravi o bodočem delu, je sklenil, da bo izvršni odbor sestavljal program dela in nato sklical širšo sejo, kjer ga bo predložil članstvu.

DVE INTERVENCIJI DR. JOSIPA AGNELETTA

Za enakopravnost bolniških zavarovancev

Socialna zavarovanja proti boleznim opravljata med drugimi na našem ozemlju tudi INADEL (za uslužbence krajevnih ustanov), kjer je zavarovanih okrog 15 tisoč uslužbencev in INAM (bolniška blagajna) za okrog 158 tisoč zavarovancev. Po vseh ostalih italijanskih pokrajinah priznavata obe ustanovi zavarovancem pravico, da si po svoji volji izbirajo zdravnika, tudi med zasebnimi specialisti. V Trstu pa so zavarovanci primorani izbirati samo med zdravniki zavarovalne ustanove. Ce upoštevamo, da razpolaga INAM s 54 zdravniki, kar pomeni, da je za vsakih 3000 zavarovancev na razpolago po en zdravnik, je jasno, da pod takimi pogoji zdravniška pomoč ne more biti zadovoljiva. Pri tožbo prav zaradi takih okoliščin ne manjka. Trst s svojim ozemljem ni samo obsejno področje, ampak mesto, ki je zaradi vojnih dogodkov pretrpevalo več škode kot katera koli pokrajina v notranjosti Italije. Ze zaradi teh posebnih ozirov bi morali obe zavarovalni ustanovi postopati s svojimi zavarovanci vsaj ena-

kratno, če že ne bolje kot po ostalih pokrajinah. Tudi tu je potrebno vse ukreniti pri osrednjih oblastih in pri ustanovah INAM in INADEL, da se zavarovancem na našem ozemlju čimprej zajamej svobodna izbira zdravnikov.

Ureditev ulice Verniellis

Dr. Josip Agneletto je v preteklosti ponovno interveniral pri občinskih oblasteh za ureditev ulice Verniellis v Kolonji, ki se je z nastankom številnih novih stanovanjskih hiš v smeri proti Rojanu iz zasilne poti spremenila v prevozno cesto, ne da bi za tako uporabo ceste tudi tehnično preuredili.

Z deli razširjenja in niveliranja ulice Verniellis so pred časom pričeli. Hiše na levi strani ulice v smeri proti Rojanu so bile zgrajene že pred mnogimi leti in ležijo s svojimi temelji globoko pod cestiščem. Da bi se ta poslopja obvarovala proti vlagi, so posamezni lastniki zgradili med cesto in hišami ventilacijski hodniki. Sedaj bodo cestnišče na nekaterih predelih dvignili od 30 do 50 cm nad sedanjih nivojem. Ce ne bodo zgradili tudi opornih zidov, se bo vsa teža prometa prenašala na ta poslopja, jih pretresala in rušila.

V izogib nevarnostim za poslopja in ljudi, ki v njih stanujejo, predlagajo lastniki hiš mestni občini, da pri zvišanju ceste upošteva: 1) da zgradi občina vsaj ob hišah posameznih hiš oporni zid v smernem cementu in tako obvaruje stavbe pred prometnimi streslaji; 2) da se ohranijo in modernizirajo med hišami in stavbami obstoječi ventilacijski hodniki; 3) da se dohodi s cestnišča v hiše ne ovirajo. Dr. Agneletto je prejel zagotovo, da bodo oblasti raziskale obe zadevi in ukrenile vse potrebno ter o tem interpellanta obvestile.

Prešernova proslava

Na belo nedeljo popoldne je nabrežinsko pevsko društvo »A. Tancec« s sodelovanjem Slovenske prosvete iz Trsta proslavilo našega največjega pesnika Franceta Prešerna. Najprej je g. prof. Jože Peterlin oralni pomen Prešernovega dela v času slovenskega prebujenja, nato je podal kratko zgodovino prizorov, ki so jih izvajali člani Slovenskega odra. Nastopali so Franc Prešeren (Gregor Pertot), stric Jože (Saša Rudolf), Matija Cop (Drago Stoka), slikar Langus (Ladi Vodopivec), Primicova Julija (Marija Mislej), Prešernova sestra Katar (Marinka Teuerschuh). V posameznih slikah so prikazali Prešernovo življenje v Ljubljani leta 1833 ter prizore, iz katerih se je rodila Prešernova največja pesnitev »Krst pri Savici«. Vsi prizori so bili zelo resnično in poljudno podani. Občinstvo je z izrednim zanimanjem sledilo dogodkom na odrskih deskah. Za ta res izredno zanimiv nastop velja naša posebna zahvala g. prof. Peterlinu in vsem članom Slovenskega odra. Po nastopu Slovenske prosvete je pevski moški zbor »A. Tancec« zapel pod vodstvom prof. Mamolu nekaj Prešernih pesmi. Moški zbor je prvič nastopil in priznati moramo, da je svojo nalogo odlično izpolnil. Posebna zasluga za kreacijo tega zboru gre g. prof. Mamolu, ki z veliko požrtvovalnostjo že več let vodi mešani zbor,

Postavljanje na glavo

Predvsem priznavam, da se na glavo postaviti ne znam. Vendar pa se akrobacij lahko vsak približa. Potrebno je, da osprejde primerno sklonitno, tako da vsaj glava visi navzdol in obrnemo pogled nazaj. V tej drž se nam okolica pričara v nenavadni perspektivi.

To odkritje posreduje titovski in komunistični tisk, ki ga ljudje z normalno držo prav zato komaj pregledujejo in le redko kdaj prebirajo.

V soboto, 4. t. m. sem n. pr. prebiral »Odgovor slovenskih akademikov Demokraciji in Katoliškem glasu v edinem slovenskem dnevniku v Italiji in občudoval razumnike akrobacije tistega dela slovenskih akademikov, ki se ukvarja z umetnostjo postavljanja na glavo.

Pomlad je v deželi, pa si oglejmo nekaj cvetja z akademskih kolhoznih klobukov:

- 1) »Pr. dn.« akademski kolektiv krepko klopoče po svojih slovenskih prsih; na tržaškem vseučilišču pa so ti bobnarji ob zadnjih volitvah še samo zatajili svoje slovenstvo, ampak s še »pogumnejšim« zamahi udrihali po njem po oportunističnem geslu: kjer obstoja manjšina, postavlja se vedno na stran večine! Na žalost je med nami tudi izven akademskih vrst vse preveč odgovornosti posnemalcev, ki se prav tako kot njihovih akademskih vzorniki kaj radi ponašajo doma in po gostilnah s svojim slovenstvom, pred šolskimi vrati in po volilnih celicah pa se njihovo slovenstvo izprija v razne »socialistične« izgovore: slovenski otrok v neslovensko šolo; slovenski glas neslovenski stranki! Logika postavljanja na glavo...
- 2) Za na nogah stoječe je števec 74 številnejši od števec 58, pri normalnem številnem tekmovanju je številu 74 zmagovalac nad številom 58. Perspektiva postavljanja na glavo pa dokazuje prav nasprotno. Število 58 je zmagovalac, število 74 porazenec. Pri tem ni prav nič pomembno, da sestavljajo večino kolektiva »slovenskih akademikov« - ne morda filozofi, ki prihajajo večih malo navzkriž

z računskimi resnicami - ampak bodoči inženirji, matematiki, komercialisti i. p. računski strokovnjaki.

3) Za na nogah stoječe denunciantstvo ni nobena čednost, zato pa je to največja moralna pridobitev za tiste, ki se postavljajo na glavo. Komaj namreč izustita v Titovi Jugoslaviji slovenski fantiček in deklete prve besede materine govorice, ju že v samih jaslih pridno postavljajo na glavo. Mati v tej drž ni več mati, oče ni več oče, ampak sta dva nova sovravnika »socialistične družbe«. Čim več denunciacij lastnih staršev, bratov, sester prinaša zarezek tetki Udbi, tem višja so odlikovanja in nagrade v Skoju, ki je rdeči posnetek nekdanje balile. Prav po Skoju diši denunciacija učenk o svojem vzgojitelju denunciacija, ki je za gornji akademski kolektiv čednost v isti sapi kot je za nekdo povsem anonimno informacijo dopis v »Demokracija« - zločin.

4) Stojeci in sedeči obiskovalci predstav SNG so že večkrat ugotovili, da polovica občinstva ne pripada titovskemu taboru. Na glavi stoječi slovenski akademiki teh netitovcev seveda ne vidijo, oziroma jih mirne vesti preoblačijo v titovce. Verjetno je, da na netitovskih prireditvah stoje vsi titovski na glavi, zato jih normalnim opazovalcem ni težko prešteti z eno samo roko. Glede kulturnega ustvarjanja pa bi morda slovenski akademiki kolektiv povedal slovenski javnosti, kdaj je »Pr. dn.« omenil kako leposlovno »dela«, ki ni dobilo titovskega blagoslova?

5) Manjšina se opira na matično državo in ta jih brez diskriminacij potrjuje, pravilo na nogah stoječi zemljani vseh svobodnih narodov. Perspektiva narodnih manjšin pa se takoj preobrne, če jo gledaš s perspektive naglavneža. S skrivljeno hrbljenico in visečo glavo se skozi korak preliva reka »podpora« v široko odprt ustaredeči Slovencev, in tudi Neslovenec, medtem ko po nerdečih ustnicah padajo psovke in kletevete. Ti užitkarji sanj sebe imenujejo Jugoslavija...

6) Ko smo že pri Jugoslaviji povemo, da šteje država 18 milijonov prebivalcev. Če teh je 800.000 komunistov ali 4,4 odstotka vsega prebivalstva. Ta neznatna manjšina se imenuje Titova Jugoslavija, ostalo je Jugoslavija.

7) Posebno izvirni so politični naglavni akrobati. Ce se neka desničarska dik ali čeh než prelevi v levičarsko, potem je še več fašizem, ampak je komunizem. Tako je prva diktatura prav toliko nashčijna drugi, kot je severni tečaj nasprotje južnega tečaja. Kdor tega ne razume, tudi ne more razumeti, da se narodno osvobodilno vojsko postavljali nekaj zeto, da si neznatna manjšina zagotovi oblast na ogromno večino, danes pa se ljudska armada krepi za ohranitev miru, to je za ohranitev prisvojene oblasti, četrta pravijo naglavneži ohranitev svetovnega mira za dosego svetovne revolucije. Dialektika...

8) Od nekdanj je bil idealizem za na nogah stoječe zemljane temelj vseh mladostnih stremeljenj. Ta idealizem je zahteval velike napore brez protivrednosti, samopotrjevalnost, nesebičnost; prinašal pa je napade, klevetanja in tudi osebno škodo. Ta idealizem je za naglavneže reakcionarna navlaka. Zgodovinski materijalizem se pri naglavnežih imenuje: kranjska klobasa in kraški prsut, brezplačna počitnica gostoljubja v Titovi Jugoslaviji, rdeče stipendije in podpore v zameno za »reakcionarni idealizem«. Ali poznate, tovariši akademiki, Slovenca titovca iz idealizma? Ce ga boste kje iztaknili, pošljite ga v prirodoslovni muzej, da ga vtkanje v špirit in ohranijo bodočim slovenskim rodovom kot edini eksemplar v spodbudo!

Postavljanje na glavo je začasno pridobitni posel za tiste, ki se z lastno razodnostjo radi ne ukvarjajo, ampak prepunšajo misli in odločitve diktatorjem in diktatorčkom. Ti se tako in tako nikoli ne zmotijo; svoje kimavčke v tujni pa grofovsko plačujejo, četudi na račun delavskih in kmečkih žuljev v domovini. Za »polemik« pa je postavljanje na glavo podobna pustolovščina kot je za škorpjono prazen kozarec. Da bi se rešil neučinkovitega plesanja po gladkem steklu, ki mu ne dovoljuje, da bi izbral svobodo, se kot znano vpiči v rep. Tudi naglavneži zdrsnejo ob vsaki polemiki v prazen kozarec, kjer jih čaka neusmiljena škorpjionska usoda. Zato tudi vlada na svobodnih tleh v komunističnem in sopotniškem tisku za polemiko prav takšna suša kot za penico » Titovi Jugoslaviji.

Za zaključek še doberen nasvet akademikom, ki se morda tudi samo nevedoma in v dobri veri postavljajo na glavo: gotovo ste prav pri zadnjih volitvah spoznali, da naglavna drža ni v skladu s človeškim dostojanstvom XX. stoletja. Zato: postavite se spet na nogo! Pri tem naj vas spremlja spoznanje današnjih dni: SREČNI SUZUNJI SO ZAGRIZENI SOVRAZNIKI SVOBODE!

Pika

Pop Čira in pop Spira

V soboto 21. marca je SNG priredilo v Avditoriju premiero Stevana Sremaca »Pop Čira in pop Spira«.

Igro je režiral Ljudevit Crnobori, katerega se še spominjamo, ko je bil član tukajšnjega SNG. Režiser se je res potrudil, da bi pred občinstvo pričaral pravo banatsko vzdušje. To mu je tudi uspelo. Igralci so po navodilih odličnega režiserja odigrali komedijo v pristnem banatskem duhu, za kar jih je treba še posebej pohvaliti. Škoda le, da Modest Sancin, ki odlično igra, večasih premalo pozna besedilo in večkrat je slišati šepetalko bolj od njega.

Ves potek poživlja plesna skupina ter petje Staneta Starejšiča, ki se vedno bolj uveljavlja.

Na velikonočni ponedeljek pa je gostovalo na »Stadionu I. maja« eksperimentalno gledališče iz Ljubljane, ki ga vodi priznana režiserka Balbina Baranovo-Battelino. Uprizorilo je Falknerjevo igro »Rekvijem za vlačugo« (Requiem for nun).

V glavni vlogi je nastopila Stefka Drolčeva, članica tržaškega SNG.

Ker je pred kratkim s istim delom gostoval v Verdiju Albertazzi, se nam je nudila redka prilžnost za primerjavo. Pri Albertazzijevi skupini, so posamezni igralci svoje vloge bolje podali, toda v celoti, se je Eksperimentalno gledališče bolje izkazalo. Pri Albertazziju je prevladovala skoraj pretirana naštudiranost, tako da so se zdeli posamezni gibi kar avtomatični, kar pa je popolnoma razumljivo, saj je njegova skupina to igro izvajala po vsej Italiji.

Marsikomu je izvedba Eksperimentalnega gledališča bolj ugajala, - ne morda zaradi lokalnega patriotizma, ampak iz čisto objektivnega občutja - kar je zelo laskava pohvala, saj postavlja ljubljansko gledališče na isto stopnjo z igralno skupino, ki je v svetu visoko cenjena.

Škoda, da Ljubljancani niso igre poznali.

Odgovorni urednik: Prof. IVAN RUDOLF
Tiskarna Adria, d. d. v Trstu

DAROVI
Za tiskovni sklad N. N. iz Križa L. 1000.

Dogodki doma

NOV PRAVILNIK ZA POKRAJINSKO OSEBJE. Tržaški pokrajinski svet je zaključil svoje sedanje zasedanje. Med drugim so sprejeli nov pravilnik za pokrajinsko osebje. Tako so končno uredili vprašanje pokrajinskih namestencev, kar je zlasti pomembno za delovna razmerja nastalnega osebja pri pokrajinskih ustanovah.

***

OBISK DRŽAVNEGA POGLARARJA. Tržaška radijska postaja je sporočila, da obišče Trst državni poglarar Gronchi na dan 24. maja. Prisostoval bo otvoritvi suhega doka v Tržaškem arzenalu in otvoritvi elektrificirane proge Trst-Benetke.

***

ZUPAN PRI MINISTRSKEM PREDSEDNIKU. Tržaški župan dr. Franzil in predsednik trgovinske zbornice Caidasi sta se skupno z demokratsko delegacijo mudila več dni v Rimu, kjer so Tržacani intervenirali pri raznih oblasteh za rešitev številnih tržaških vprašanj. Zupana je sprejel tudi ministrski predsednik Segni.

***

NA PREDVEČER 70 LETNICE Hitlerjevega rojstva, 19. aprila bodo po vsej Tito-

vi Jugoslaviji praznovali 40letnico ustanovitve KPJ, t. j. rdečega feudalizma, ki je po letu 1945 dvignil življenjsko raven nekaj sto tisoč jugoslovanom državljanom (zlasti tistim ukrajinskega, švicarskega, češkega španskega, židovskega in ostalega nejugoslovenskega porekla) v astronomske višine, na račun ostalih 17 ali 18 milijonov Jugoslovanov. Verjetno so si prav zaradi diktatorske kontinuitete in v spomin na Hitlerjevo dediščino izbrali tako »pomemben predvečer« v zgodovini prosvitljenega XX. stoletja. Pravijo, da se tudi iz našega mesta odpravlja prvorniški komunist, ki ga bodo spremljali spreobrjenci, preskakovanci in prisikleniki, da bodo na ta način zastopane vse partijske zvrsti.

***

AVSTRIJSKI TURISTIČNI BOJKOT. Lansko leto je obiskalo Italijo 90.000 avstrijskih izletnikov. Letos jih bo po poročilih dunajskih potovalnih ustanov komaj 10-20 tisoč.

***

SPET TRESKAJO BOMBE. Se vedno imamo določeno skupino ljudi, ki tudi mirnih časov ne more preživljati brez bomb in petard. Nesposobni prepričevalnih dokazov, so ti ljudje prepričani, da so bombe učinkovitejši argumenti od besednih polemik. Take skupine diktatorskih domotočev pa ne domujejo samo pri nas, ampak povsod tam, kjer so zakoreninjena teroristična načela. Pred časom se je treskala bomba na Dunaju - sredi kulturne prireditve. V četrtek ponoči pa so neznanci odvrgli petardo v poslopje avstrijskega konzulata v ulici Navali 23. Bomba je razbila nekaj šip, druge škode pa na srečo ni bilo. V Rimu je avstrijski poslanik protestiral pri rimski vladi, ki je obljubila, da bo uvedla strogo preiskavo.

***

ŠTARICE ZA KMETOVALCE. Kmetijski ministrstvo v Rimu je dodelilo vladnemu generalnemu komisariatu 3.000 stožev štarice, ki jih bo brezplačno razdeljeval Kmetijski konzorcij. Tako bo vlada vsaj deloma povrnila veliko škodo, ki jo je povzročilo slabo vreme.

Kdor si želi poznanstva IZ STARE DOMOVINE SLOVENIJE ALI KATERE KOLI DRUGE DEZELE Z NAMENOM POROKE NAJ S POLNIM ZAUPANJEM ZAHTEVA INFORMACIJE PRI „Eva“ agenciji
10253-95 St. EDMONTON ALBERTA CANADA
Pismu naj priloži dva dolarja in sliko.

PODPIRAJTE SLOVENSKO DOBRODELNO DRUŠTVO

MALI OGLAS
36 letni Jugoslovan, mehanik 184 cm visok, išče Slovenko za zakonsko družico. Naslov s sliko je poslani na naslov: Drago Keseljčević, c/o Larsen, Sandakerveien 29 B. OSLO - Norvegia

Uredništvo in uprava:
Trst, ul. Machiavelli 22-II. - tel. 3-62-75
Dopisi za uredništvo:
ulica S. Anastasio 1/c - Tel. 23-039
Goriško uredništvo:
Gorica, Riva Piazzutta 18-I.
CENA: posamezna številka L 30.—
Naročnina:
mesečno L 50.— — letno L 600.—
Za ino-zemstvo:
mesečno L 90.— — letno L 1000.—
Poštni čekovni račun: Trst št. 11-7223